

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 234/2021 van 17 december 2021

Betreft: Ontwerp van koninklijk besluit *betreffende de registratie als auditors of auditororganisaties van derde landen in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditororganisaties van derde landen (CO-A-2021-234)*

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Marie-Hélène Descamps, mevrouw Alexandra Jaspar en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Frank Robben;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Pierre-Yves Dermagne, Vice-eersteminister en minister van Economie en Werk, ontvangen op 25/10/2021; Gelet op de bijkomende inhoudelijke toelichting, ontvangen op 2/12/2021 en op 3/12/2021;

Gelet op het verslag van Alexandra Jaspar;

Brengt op 17 december 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vice-eersteminister en minister van Economie en Werk (hierna "de aanvrager") verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande een ontwerp van koninklijk besluit *betreffende de registratie als auditors of auditororganisaties van derde landen in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditororganisaties van derde landen* (hierna "het ontwerp").

Context

2. Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 *betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad* (hierna "Richtlijn 2006/43/EG") schrijft (o.a.) voor dat de wettelijke controle van jaarrekeningen enkel mag worden uitgevoerd door auditors en auditkantoren die daartoe worden erkend/toegelaten door de bevoegde autoriteit(en) van de lidstaat die deze controles eist.

Richtlijn 2006/43/EG beschrijft eveneens onder welke voorwaarden (zoals betrouwbaarheid, bekwaamheid, transparantie, kwaliteitscontrole) natuurlijke personen en entiteiten kunnen worden toegelaten als auditor, respectievelijk auditkantoor. Het verplicht de lidstaten ook om de dienvolgens toegelaten auditors en auditkantoren in te schrijven in een openbaar register.

3. Artikel 44 e.v. van Richtlijn 2006/43/EG voorziet eveneens in de mogelijkheid van toelating van auditors en auditororganisaties van derde landen en de daaraan gekoppelde inschrijving in het openbaar register, wanneer deze een controleverklaring afleveren betreffende de (geconsolideerde) jaarrekening van een vennootschap met statutaire zetel buiten de Europese Unie waarvan de effecten in de lidstaat in kwestie zijn toegelaten in de handel op een gereguleerde markt¹.

4. De wet van 7 december 2016 *tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren* (hierna "de wet van 7 december 2016") voorziet in de omzetting van voormelde Richtlijn 2006/43/EG. Artikel 10, §3 van deze wet van 7 december 2016 stipuleert in het bijzonder: *"De Koning stelt de regels vast voor de registratie in het openbaar register als auditor of auditororganisatie van een derde land, en voor het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht*

¹ Artikel 45.1 van Richtlijn 2006/43/EG preciseert dienaangaande: '(...) een vennootschap die haar statutaire zetel buiten de Gemeenschap heeft en waarvan de effecten in die lidstaat zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt in de zin van artikel 2, lid 1, onder b), van Richtlijn 2004/109/EG, met een nominale waarde per eenheid van ten minste 50000 EUR of, in het geval van effecten die in een andere munteenheid luiden, op de dag van uitgifte equivalent aan ten minste 50000 EUR.'

op de auditors en auditororganisaties van een derde land, die een controleverslag afleveren over de jaarrekening of de geconsolideerde jaarrekening van een vennootschap die haar statutaire zetel buiten de Europese Unie heeft en waarvan de effecten in België zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt in de zin van artikel 4, lid 1, punt 14, van richtlijn 2004/39/EG, behalve indien de onderneming alleen een emittent is van uitstaande schuldbewijzen waarvoor het volgende geldt:

- a) zij zijn vóór 31 december 2010 toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt in de zin van artikel 2, lid 1, punt c), van richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad en hun nominale waarde per eenheid bedraagt op de datum van uitgifte ten minste 50000 euro of is, in het geval van schuldbewijzen in een andere valuta dan de euro, op die datum ten minste gelijkwaardig aan 50000 euro;*
- b) zij zijn sinds 31 december 2010 toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt in de zin van artikel 2, lid 1, punt c), van richtlijn 2004/109/EG en hun nominale waarde per eenheid bedraagt op de datum van uitgifte ten minste 100000 euro of is, in het geval van schuldbewijzen in een andere valuta dan de euro, op die datum ten minste gelijkwaardig aan 100000 euro.*

De auditors en auditororganisaties van derde landen worden in die hoedanigheid afzonderlijk in het openbaar register vermeld."

5. Het ontwerp, waarvan artikelen 3, 6, 9, 12, 15, 26, 30 en 33 voor advies worden voorgelegd, geeft uitvoering aan voormeld artikel 10, §3 van de wet van 7 december 2016 en voorziet dienvolgens in de gedeeltelijk omzetting van Richtlijn 2006/43/EG. De bepalingen waaromtrent het advies van de Autoriteit wordt gevraagd, beschrijven in het bijzonder de wijze waarop de registratieaanvraag van een auditor of auditororganisatie van een derde land moet worden ingediend bij de terzake in België bevoegde autoriteit, zijnde het Instituut van de Bedrijfsrevisoren² (hierna "het Instituut"), en welke gegevens (waaronder persoonsgegevens) en documenten bij deze aanvraag moeten worden gevoegd.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

Voorafgaande opmerkingen

² Artikel 10, §1, van de wet van 7 december 2016 bepaalt: "Krachtens de in artikel 41 bedoelde delegatie en overeenkomstig het bepaalde in dat artikel wordt het Instituut belast met het houden en bijwerken van een openbaar register, waarin de personen of entiteiten die de hoedanigheid van bedrijfsrevisor hebben verkregen, zijn ingeschreven."

Artikel 41, §1, 1° en 2°, van de wet van 7 december 2016 bepaalt: "De volgende opdrachten van het College worden gedelegeerd aan het Instituut:

1° de toekenning en de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, conform de bepalingen van de artikelen 5 tot 9,

2° de inschrijving, de registratie in alsook het houden en bijwerken van het openbaar register als bedoeld in artikel 10."

Artikel 78 van de wet van 7 december 2016 bepaalt: "Krachtens de in artikel 41 bedoelde delegatie is het Instituut bevoegd voor de toekenning van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, alsook voor het houden en bijwerken van het openbaar register, volgens de modaliteiten bepaald door of krachtens deze wet."

6. In eerste instantie herinnert de Autoriteit eraan dat, overeenkomstig artikel 1 AVG, gelezen in het licht van overweging 14, de bescherming die geboden wordt door de AVG louter betrekking heeft op natuurlijke personen en aldus geen betrekking heeft op de verwerking van gegevens over rechtspersonen en met name als rechtspersonen gevestigde ondernemingen.

7. De Autoriteit wijst er voorts op dat de verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer (waaronder persoonsgegevens), dat is vastgelegd in artikel 8 EVRM en in artikel 22 van de *Grondwet*. Dit recht is echter niet absoluut. De artikelen 8 EVRM en 22 van de *Grondwet* sluiten overheidsinmenging in het recht op bescherming van het privéleven (waaronder persoonsgegevens) niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling; dat zij beantwoordt aan een algemeen maatschappelijk belang en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling.³

8. Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) moet niet alleen noodzakelijk en evenredig zijn, maar ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens. Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de *Grondwet* en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke wettelijke norm de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen beschrijven.⁴ Het gaat hierbij minstens om:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke.

Voor zover de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens geen belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigen⁵, wat in casu het geval lijkt, kunnen volgende (aanvullende) essentiële elementen in principe door de uitvoerende macht worden bepaald:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- de (categorieën van) betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt;

³ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH, Arrest van 4 april 2019, nr. 49/2019 ("*Zij sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling*").

⁴ Zie DEGRAVE, E., "*L'égouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle*", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26).

⁵ Er zal veelal sprake zijn van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen wanneer een gegevensverwerking (een of) meerdere van volgende kenmerken vertoont: de verwerking heeft betrekking op speciale categorieën van (gevoelige) persoonsgegevens in de zin van artt. 9 of 10 AVG, de verwerking betreft kwetsbare personen, de verwerking vindt plaats voor toezichts- of controledoelinden (met gebeurlijke negatieve gevolgen voor de betrokkenen), de verwerking impliceert de kruising of koppeling van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen, het gaat om een grootschalige verwerking vanwege de grote hoeveelheid gegevens en/of betrokkenen, de verwerkte gegevens worden meegedeeld of zijn toegankelijk voor derden,

- de (categorieën van) bestemmingen van de persoonsgegevens, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.

1. Doeleinden

9. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

10. Zoals hiervoor reeds toegelicht mag, ingevolge artikel 44 e.v. van de Richtlijn 2006/43/EG en artikel 10, §3, van de wet van 7 december 2016, de wettelijke controle van (geconsolideerde) jaarrekeningen van vennootschappen met statutaire zetel buiten de EU waarvan de handel in effecten in België is toegelaten, enkel worden uitgevoerd⁶ door auditors en auditororganisaties van derde landen die daartoe door het Instituut worden erkend/toegelaten conform de terzake in de wet (uit hoofde van omzetting van Richtlijn 2006/43/EG) ingeschreven voorwaarden⁷ op het vlak van betrouwbaarheid, bekwaamheid, transparantie en kwaliteitscontrole en dienvolgens door het Instituut worden ingeschreven in het terzake gehouden openbaar register.

11. De in artikelen 6, 12, 26 en 30 van het ontwerp beschreven registratieprocedures/-aanvragen moeten het Instituut toelaten na te gaan of de kandidaat-auditors en auditororganisaties van derde landen voldoen aan voormelde voorwaarden en bijgevolg in aanmerking komen om als dusdanig te worden erkend en vervolgens te worden opgenomen in het openbaar register.

12. De Autoriteit is van oordeel dat voormeld controle- en registratiedoeleinde, waarvoor het Instituut (persoons)gegevens verwerkt, kan worden beschouwd als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

2. (Categorieën van) gegevens en betrokkenen

13. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

⁶ Zie artikel 3 van de Richtlijn 2006/43/EG en artikel 11 van de wet van 7 december 2016.

⁷ Zie artikelen 4 tot 14; 21 tot 30 en 40 van de Richtlijn 2006/43/EG en artikelen 5 tot 8; 12 tot 16; 19 en 20; 23; 29 en 31 van de wet van 7 december 2016 en artikelen 4 en 10 van het ontwerp.

14. Artikel 6, §1, 1° tot 15°, van het ontwerp beschrijft omstandig welke gegevens en documenten de registratieaanvraag van een (kandidaat-)auditor van een derde land moet bevatten en artikel 12, §1, 1° tot 16°, van het ontwerp beschrijft omstandig welke gegevens en documenten de registratieaanvraag van een (kandidaat-)auditorganisatie van een derde land moet bevatten.⁸

Deze (persoons)gegevens betreffen in het bijzonder de identiteits- en contactgegevens van de betrokkenen en voorts documenten/attesten/ schriftelijke verklaringen die moeten toelaten na te gaan of deze betrokkenen voldoen aan de wettelijk voorgeschreven voorwaarden op het vlak van betrouwbaarheid, bekwaamheid, transparantie, onafhankelijkheid en kwaliteit.

15. De Autoriteit is van oordeel dat de in het ontwerp in detail opgelijste (persoons)gegevens en documenten/attesten, ter zake dienend en niet overmatig zijn in het kader van het beoogde controle- en registratiedoeleinde daar zij toelaten na te gaan of betrokkenen voldoen aan de wettelijke erkennings- en registratievoorwaarden; dus conform artikel 5.1.c) AVG en het daarin opgenomen principe van minimale gegevensverwerking.

3. Bewaartermijn van de gegevens

16. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

17. Artikelen 6, §2, 12, § 2, 26, §2 en 30, §2 van het ontwerp bepalen dat de informatie en documenten, ingezameld met de registratieaanvraag van (kandidaat-)auditors en auditororganisaties van derde landen, gedurende 5 jaar worden bewaard, te rekenen vanaf de weigering om een registratie toe te kennen of vanaf de schrapping van een registratie⁹ uit het openbaar register.

18. Na bevraging van de aanvrager omtrent deze bewaartermijn van 5 jaar, licht deze toe dat dergelijke bewaring opportuun en redelijk voorkomt om, na een weigering of schrapping van een registratie, het gebeurlijk indienen van een nieuwe registratieaanvraag te vergemakkelijken.¹⁰

⁸ Artikelen 26 en 30 van het ontwerp voorzien eveneens in een vereenvoudigde (met beperkter set aan (persoons)gegevens en documenten) registratieaanvraag voor auditors, respectievelijk auditororganisaties, van derde landen die op basis van wederkerigheid, geheel of gedeeltelijk zijn vrijgesteld van de systemen van publiek toezicht, kwaliteitscontrole, onderzoeken en sancties en waarvoor een samenwerkingsakkoord is gesloten. Dit is het geval voor auditors en auditororganisaties van een derde land waarvan de regelingen van publiek toezicht, kwaliteitscontrole, toezicht en onderzoeken en sancties 'gelijkwaardig' werden beoordeeld overeenkomstig artikel 46, lid 2 van de Richtlijn 2006/43/EG door de Europese Commissie of door het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (in afwachting van een gebeurlijke beslissing van de Europese Commissie). (zie artikel 20 e.v. van het ontwerp als omzetting van artikelen 45 en 46 van Richtlijn 2006/43/EG)

⁹ Het ontwerp schrijft voor (zie artikelen 9, 15, 29 en 33) dat een auditor of auditororganisatie van een derde land uit het openbaar register wordt geschrapt wanneer deze niet langer een in artikel 10, §3, van de wet van 7 december 2016 bedoelde vennootschap controleert. Zulks zal gebeuren aan de hand van de jaarlijks door deze auditors/auditorganisaties aan het Instituut door te sturen geactualiseerde lijst van de in voormeld artikel 10, §3 bedoelde vennootschappen die ze controleren.

¹⁰ De aanvrager voegt er nog aan toe dat de termijn is geïnspireerd op deze voorzien in artikel 17 van de wet van 7 december 2016 gedurende dewelke bedrijfsrevisoren hun controledossier betreffende een revisorale opdracht moeten bewaren.

De Autoriteit neemt er akte van.

4. Verwerkingsverantwoordelijke

19. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

20. Artikel 10, §1, van de wet van 7 december 2016 stipuleert dat het Instituut -ingevolge de in artikel 41 van deze wet¹¹ bedoelde delegatie- o.a. wordt belast met de registratie in het openbaar register van erkende auditors en auditororganisaties van derde landen. In navolging daarvan preciseert artikel 3, §1, 1^e en 2^e lid, van het ontwerp uitdrukkelijk dat het Instituut er, als verwerkingsverantwoordelijke, voor zorgt dat de registraties in het openbaar register van de auditors en auditororganisaties van derde landen, op een manier gebeuren die de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en de veerkracht van de verrichte verwerkingen garanderen.

21. De Autoriteit neemt akte van deze uitdrukkelijke aanduiding van het Instituut als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG, zoals vereist ingevolge artikel 4.7) AVG. Het is immers van belang om elke onduidelijkheid over de identiteit van de entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd, te vermijden en zo de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals vastgesteld in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG, te faciliteren.

5. Derde ontvangers

22. Zoals hiervoor reeds vermeld, wordt het Instituut belast met de registratie in het openbaar register van als dusdanig erkende auditors en auditororganisaties van derde landen en dit ingevolge een delegatie van deze opdracht van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (hierna "het College") aan het Instituut (zie artikel 3 van het ontwerp dat verwijst naar artikel 41 van de wet van 7 december 2016).

23. Artikel 3 van het ontwerp schrijft -conform artikel 41, §2, 3^e lid, van de wet van 7 december 2016- terzake voor dat het Instituut zijn beslissingen inzake al dan niet registratie in het openbaar

¹¹ Artikel 41 van de wet van 7 december 2016 bepaalt o.a.:

"De volgende opdrachten van het College worden gedelegeerd aan het Instituut:

1° de toekenning en de intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, conform de bepalingen van de artikelen 5 tot 9,

2° de inschrijving, de registratie in alsook het houden en het bijwerken van het openbaar register als bedoeld in artikel 10, en (...)"

register (o.a. van auditors en auditororganisaties van derde landen) ter kennis brengt van het College, hetwelk zich tegen deze beslissing kan verzetten. Met het oog op de beoordeling van de beslissingen van het Instituut, kan het College bijkomende informatie aan het Instituut opvragen.

24. In het kader van de aan het College opgedragen opdracht van toezicht op en gebeurlijk verzet tegen de beslissingen van al of niet registratie van o.a. auditors en auditororganisaties van derde landen, roept de mededeling van informatie betreffende de registratieaanvraag terzake, geen bijzondere bedenkingen op.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

Is van oordeel dat zich geen aanpassingen opdringen in het ontwerp.

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Alexandra Jaspar ,Directeur